

takım yönler gösterdi. Benim çok az kitabım vardır aslında. O kitaplarımda *Sinbad* da vardır, bir koku olarak vardır, *Kırmızı Başlıklı Kız* da vardır. Ben koşullarım saycısında, demin sözünü ettiğim anlamda oynama şansına sahip oldum; dille, resimle oynadım. Yazmaya, bir dergide danışmanlık yaparken girdim; sen ukalalık ediyorsun, sen de birşey yap görelim, dediler. Ben de düşündüm, düşündüm; ben yalan söyleyeceğim, dedim. "Fili yuttu bir yılan" diye yazdım; o dergide yayımlandı ve beğenildi, bunun üzerine her ay yazmaya başladım. Yani o bir oyundu.

T.D.K.- Nitelikli edebiyatın oluşmaması açısından üzerinde durulması gereken konulardan biri de gençliğin okuduğu mizah dergileri. Bu dergiler gençliğin dilini olumsuz yöne doğru götürüyorlar. "Gerçek" gibi gereksiz bazı sözler türetiyorlar. Her türlü kavramla alay ediliyor. Bunu neyle açıklamak lazım, demokrasiyle mi, liberalizmle mi bilmiyorum.

M.A.- 16-17 yaşındaki gençler yetişkin dünyasına girmeye çalışıyorlar, giremiyorlar. Çocukluktan da çıkmışlar. Bunlar lisede ağır bir ders baskısı altındalar ve bir şekilde rahatlamaları ve boşalmaları lazım. Spor yapamıyorlarsa, apartmanda oturuyorlarsa, müzikle, tiyatroyla uğraşamıyorlarsa, kala kala onlara düşünsel ferahlama kalıyor. İşte o dergilerde müthiş rahatlıyorlar. Patlamakta olan bir genç bütün dünyayla alay ederek, bütün değer yargılarını hafife alarak rahatlıyor. Bu sefer ders başarısı düşen, herşeyin çelişmesini anında yaşayan korkunç kıvrak bir zeka çıkıyor ortaya. Sırf o dergilerle ve ders kitaplarıyla beslenirse çevresine uyum sağlayamadığı için mutsuz bir çocuk çıkıyor. Edebiyatla, sporla ilişkisini kesmeyen, çok yönlü yetişen gençler bunun dışında. Çocukların, gençlerin edebiyatla karşılaşmaları sağlanmıyor, öğretmenleri de tavsiye etmiyor; edebiyatı tavsiye etmek yalnız edebiyat öğretmenlerinin görevi sayılıyor, oysa neden matematik hocası, tarih hocası bir roman tavsiye etmesin?

F.E.- Ben de o dergilere karşı değilim; dili o anlamda bozmaya da karşı değilim, okuruyla birlikte bunun bilincinde oldukları sürece...

T.D.K.- Bu dergiler ayrıca çocuk dergilerini de piyasadan sürdürdüler. Hem nitelikli çocuk dergilerini hem de çizgi roman türündeki diğer çocuk kitaplarını. Tay Yayınları'ndan çıkan *Kızılmaske*, *Mandrake* gibi kitapların haftalık tirajı bir zamanlar bir milyonun üstündeydi, şimdi 50-60 bin değildir. Sorun tabii bunların tirajının azalması değil, ama bunların yerini nitelikli dergilerle doldurmak bir tartışma konusu.

M.Ç.- Çeviri olarak giren çocuk edebiyatı ürünleri açısından durum nedir? Dünya çocuk edebiyatı bizde yeterince temsil edilebilmiş mi? Çevirinin çocuklara yönelik genel yayınlar içindeki yeri nedir?

M.A.- 1928'den bu yana yapılan çeviriler, kitap sayısının yüzde 10'u, 13'ü. Bu yüzde hemen hemen hiç değişmiyor. Yalnız bunu değişik künye olarak alacağız. Diyelim Jules Verne 1876'dan beri çevriliyor, onu bir künye olarak alıp daha sonraki çevirileri yeniden saymayacaksınız. Yılda çıkan çocuk kitabı sayısı, edebi olanları seçerseniz 40-50, çer çöp hepsini katarsanız 500-1000 çeşit arasında değişiyor. Bunun yanında yeni telif edebi eser yılda 2-3 tane çıkıyor. Çevirinin ağırlığı işte burada. Yılda 10-15 yeni edebi çeviri çıkıyor. Mesela Blyton'lar 10-15 baskı yapmıştır. Çok değişik yayınevleri basmışlar birbirlerinden ayrı olarak. Genelde çeviri az, telif edebi eser hemen hemen hiç yok. Sözlü edebiyata dayalı çeviriler Doğu'dan çok gelmiş, yazılı edebiyata dayalı çevirilerse Batı'dan.

T.D.K.- Batı'da çocuk klasiği olarak tanımlanmış ürünlerin hemen hepsi gelmiş bize.